

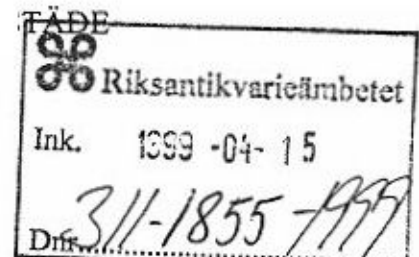
Länsstyrelsen
Gotlands län
Livsmiljöenheten/kulturmiljö
Joakim Hansson

BESLUT

Dnr 221-2308-98

5.3.1999

H 002 (jordbruk)
A 248 (Dagsverkestorp)

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Danielssons torp i Backhagen, del av Furubjärs 1:6 i Tingstäde, Gotland.

Länsstyrelsen i Gotlands län har tagit initiativ till byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Danielssons torp i Backhagen under Furubjärs i Tingstäde.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § första stycket av lagen om kulturminnen mm (1988:950) Danielssons torp i Backhagen i Tingstäde för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen omfattar manbyggnaden (1), ladugården (2), källaren (3).
Till byggnadsminnet hör den omgivande tomten med hägnader enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Danielssons torp i Backhagen i Tingstäde består av en enkelstuga från 1700-talets första hälft, uppförd i bulteknik med ovanligt tjocka bular, 4". Stugan har kupat faltak på sidoåsar ochnockås. Den bärande konstruktionen har enkla utsmyckningar på lausholtar, band och riskallar och vacker barockinspirerad utsmyckning på bandet ovanför entrédörren. Norra gavelröstet är täckt av olikbreda bräder stående nertill i fals i gavelmoren och upptill i not i spärren. Bräderna är listtäckta med huggen, fasad list. En liten lucka är infälld i röstet. Stugan är färgad med falurödfärgsblandad trätjära. Hela konstruktionen är ålderdomlig.

Entrén består av en guldockramålad dubbeldörr med profilerad fiskbenspanel och förflis av en ½ kvarnsten. Det finns inget ljusinsläpp i farstun. Vardagsstugan har 2 grönfärgade fönster på var sida om främre hånstucken bestående av 2 bågar vardera med 6 rutor och 1 öppningsbar båge i varje fönster med näbbslag och barockhakar. Köket bakom farstun har ett litet fönster med 4 rutor.

Stugan innehåller en liten vitkalkad farstu med stege till loftet. Den rödmålade dörren till vardagsstugan är av ovanligt utförande med 2 bredvid varann stående enkelsidiga speglar och bibehållet stort smitt kammarlås.

99.05.12
An. Kopie till BH-reg övrigt

Vardagsstugan har rosamålade bulväggar på gråblå syll. Taket inkl bjälkar är målade ljusst grått. Fönstren är målade grönblåa och dörrarna röda. En stor och mycket enkel vitkalkad öppen spis tar upp en stor del av innerväggen. Rummet har enkel möblering från 17- och 1800-talen.

Det lilla kimröksfärgade köket har bul- och brädvägg. En järnspis är inlagd i en enkel härd. Fönstret är grönblått. Hela stugan har skurgolv.

Till stugan har på 1800-talet fogats ett litet brygghus i bulteknik byggt med återanvänt virke på enklaste sätt. På framsidan bredvid stugans entrédörr finns en dörr av svaip typ med ett litet 4-rutigt fönster intill. Gavelröstet är ett lappverk av brädstumpar med en infälld lucka. I bakre yttre hörnet står en stor öppen spis för grovmatlagning, enkelt uppstaplad i kalksten. En bräddörr leder till stugans kök. Golvet är flislagt.

Ladugården är en av öns få bevarade i knutteknik, stammande från 1700-talet, ev äldre. Taket är täckt med ag. Mitt på långsidan finns i inåtgående dörr och mitt på baksidan en liten gödsellucka. På ena gavelröstet är en hölucka placerad. Ladugården är tjärad.

I backslutningen finns en liten ingrävd källare i kalksten med torvtak. På motsatt sida står ett enkelt hemligt hus av bräder.

Hela anläggningen restaurerades omsorgsfullt under slutet av 1990-talet.

Danielsons torp i Backhagen omgärdas av bandtunar, mot vägen en halvtun med blockfot och 4 räckars överbyggnad. Gården nås via balklid och liten gånggrind. Trädgården består av en del traditionella perenna växter, bla kaipar. Vid brygghuset står en klappad lönn.

Danielssons torp i Backhagen i Tingstäde är en av Gotlands ytterligt få bevarade boställen efter fattigt folk. Bostadshuset i bulteknik med intressanta detaljer minner om ett byggnadsskick med förhistoriska rötter, vilket konkurrerades ut under 1700-talet av stenhusen. Bulenkelstugor var synnerligen vanliga för 300 år sedan, men de är mycket sällsynta idag. Ladugården är en få återstående byggnader på ön i knuttimring. Knuttekniken var tidigare vanlig på Gotland, särskilt på norra delen av ön, men blev utträngd av den mera virkesbesparande bultekniken. Brygghuset av återanvänt virke speglar på ett utomordentligt sätt ett senare tids tillägg när bostadshuset och ladugården sjunkit på den sociala stegen. Hela anläggningen är en utomordentlig pedagogisk byggnadsmiljö visande såväl byggnadstekniker som de villkor under vilka en stor del av våra förfäder levde.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivas, byggas till eller till sin exteriör byggas om.
2. I byggnaderna får inte göras ingrepp i stomme och takstol, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning eller skorstensstockar.

3. I interiören får inte ändringar ske vad gäller fast inredning eller ytskikt.
4. Den omgivande gården får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Trädbestånd och flerårigt växtmaterial får inte decimeras. Övriga tillbehör till gården, såsom gångvägar, beläggning, tunar mm, får inte flyttas, tas bort eller ändras.
5. Byggnadsminnet skall underhållas så det inte förfaller. Underhållsråd ges av länsstyrelsen.

Med exteriör menas tex förflis, takutformning, takmaterial, skorstenar, fönster inkl beslag, dörrar inkl beslag.

Med fast inredning menas tex spisar, äldre golv- och takbräder, vindsstege, äldre snickerier, äldre paneler och äldre dörrar inkl beslag.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar skall ske, utan byggnaden skall behålla sin ursprunglighet för framtiden. Därför är även mindre förändringar av tex markbeläggningen, tunar och grindar, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor mm tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3. Kap. 14§ i KLM.

ÖVRIGT

Samtliga remissinstanser som svarat har förhållit sig positiva till byggnadsminnesförklaringen.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ KLM tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lillemor Arvidsson.
Föredragande har varit länsantikvarie Lennart Edlund.
Den förberedande handläggningen har utförts av Stefan Haase och Joakim Hansson.
I den slutliga handläggningen har även deltagit 1:e länsassessor Lena Johansson

Lillemor Arvidsson
landshövding

Lennart Edlund
länsantikvarie

Kopia:

RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands fornsal
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands fornsal
Byggnadsnämnden
Länsantikvarien

